

ประสิทธิผลของโปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ เพื่อป้องกันปัญหาฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิต

ปณชนิต จันทร์สิงห์* ณัฐกฤตา ศิริโสภณ** นิชาภา แพรกน้อย***

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ ในการป้องกันปัญหาฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนราชวินิต เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ชนิด 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องประสิทธิผลของโปรแกรมการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้วัตถุประสงค์เป็นเป้าหมายของการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เจตคติ การปฏิบัติที่คงทน ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจึงทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหา ได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยภายในกลุ่ม โดยใช้สถิติ Dependent Sample t-test และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติ Independent Sample t-test

ผลปรากฏว่า

- 1) หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยหลังการทดสอบพฤติกรรมแปร่งฟันที่ถูกต้องเพื่อป้องกันการประเริมฟันผุของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างจากการทดสอบก่อนการทดสอบที่ระดับ .05 อย่างมีนัยสำคัญ
- 2) หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองด้านทัศนคติความรู้และการประเมินการปฏิบัติ พฤติกรรมแปร่งฟันที่ถูกต้องเพื่อป้องกันฟันผุมีความแตกต่างจากคะแนนของกลุ่มควบคุมที่ระดับ .05

คำสำคัญ : โปรแกรมการแปร่งฟัน ป้องกันปัญหาฟันผุ การเรียนรู้แบบย้อนกลับ

*นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาสุขศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

***อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ติดต่อผู้พิมพ์: นางสาวปณชนิต จันทร์สิงห์ E-mail: panchanits@gmail.com มือถือ: 0803434362

วันที่รับบทความ 24 กุมภาพันธ์ 2564

วันที่แก้ไขบทความ 8 มิถุนายน 2564

วันที่ตอบรับ 10 มิถุนายน 2564

Effectiveness of Tooth Brushing Program By Using Backward Design to Prevent Dental Caries for Primary Students at Rachawinit School

Panchanit Chansing* Nuttakritta Sirisophon**

Nichapa Phraknoi*** Aim-utcha Wattanaburanon****

Abstract

The research aimed to study the effectiveness of tooth brushing program by using Backward design to prevent dental caries for primary students at Rachawinit school is aquasi-experimental research. It was divided into two groups which were experimental group and control group. The research consisted of learning activities about effectiveness of brushing program by using Backward design to prevent dental caries. The Backward design was learning process that made attitude and durable practice. The researcher was precedence to practice of student. That made student know the durable and can easily understand the lesion. The research was analyzed by computer program and descriptive statistics that analyzed frequency, percentage, range, mean, standard deviation and t-test; Dependent-Samples t-test and Independent-Samples t-test .

The results showed that

1) After the experiment, the experimental group's average score of a post-test in accurate tooth brushing behavior for preventing tooth decay assessment was different from the pre-test at a significant level of .05.

2) After the experiment, the experimental group's average score of knowledge attitude and practice assessment in accurate tooth brushing behavior for preventing tooth decay was different from the control group's score at a significant level of .05

Keywords: Tooth Brushing Program to Prevent Dental Caries and Backward design

*Master's degree students Health Education Kasetsart University

**Assistant Professor Dr. Department of Health Education Kasetsart University

*** Lecturer Faculty of Management Science Kasetsart University

Contact the author: Ms. Panchanit Chansing E-mail:panchanitcs@gmail.com Mobile: 0803434362

Received: February 24, 2021 ; Revised: June 8, 2021 ; Accepted: June 10, 2021

บทนำ

ปัญหาโรคฟันผุเป็นปัญหาสำคัญที่พบได้ในประชากรทุกกลุ่มอายุ จึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการรักษา (มนัสนันท์ ชัยประทาน, 2558) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กวัยก่อนเรียนมีอัตราการเกิดโรคฟันผุค่อนข้างสูงตามปัจจัยเสี่ยงของโรค เมื่อไม่มีการรักษาโรคจะลุกลามและทวีความรุนแรงขึ้นโรคฟันผุเป็นปัญหาทางด้านทันตสาธารณสุขเป็นปัญหาเรื้อรังที่ปรากฏอยู่ทั่วไปถึงแม้ไม่ใช่โรคร้ายแรงที่ต้องรักษาอย่างเร่งด่วน โรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบเปรียบเสมือนภัยมืดที่บั่นทอนสุขภาพอย่างมากทั้งต่อร่างกายและจิตใจและมีผลกระทบต่อการศึกษาของเยาวชนอีกด้วยเพราะในด้านการศึกษานั้นสุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อพัฒนาการทุกด้านของตัวบุคคล ซึ่งปัญหาทันตสาธารณสุขในกลุ่มเยาวชน ยังพบอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มวัยเรียนที่เป็นทรัพยากรบุคคล ที่สำคัญของชาติในอนาคตจากการที่พบปัญหานั้นแสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนยังมีข้อบกพร่องอยู่ ดังนั้นการพัฒนางานส่งเสริมสุขภาพของเด็กวัยนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะช่วยลดปัญหาทันตสาธารณสุขของประเทศ และเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพต่อไป

ดังนั้น ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะต้องมีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพต่อบุคคล ซึ่งจากกรอบทฤษฎีการพัฒนารวมถึงการใช้กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ดังนั้นรูปแบบของการเรียนรู้จึงมีส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงการดูแลสุขภาพฟันได้เป็นอย่างดี จึงนำมาสู่การออกแบบหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเข้าถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทันตสุขภาพได้ดีขึ้น การที่จะนำหน่วยการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบกิจกรรมหรือวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้นั้น จะต้องให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และประยุกต์ใช้ได้จริง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนแบบเปิดนั้น (Open Approach) จะเป็นรูปแบบการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา เนื่องจากการสอนด้วยการสอนแบบเปิดนั้น ในขณะเดียวกันก็สอดแทรกการสอนด้วยปัญหาที่กระตุ้นให้สมองของนักเรียนได้เกิดการวิเคราะห์และสืบเสาะในการหาแนวทางในการเรียนรู้และแก้ไขปัญหา และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้จากประสบการณ์ในการแก้ปัญหา

อย่างไรก็ตามโรงเรียนราชวินิตซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีโครงการสนับสนุนทางด้านทันตสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีทันตแพทย์ที่ทางกระทรวงสาธารณสุขส่งมาทำการดูแลรักษาฟันของนักเรียนทุกคนในทุกภาคการศึกษา แต่กระนั้นจำนวนของนักเรียนที่มีสภาวะโรคฟันผุไม่ได้ลดน้อยลงไปโดยมีการสำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 –2558 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีโรคฟันผุระยะเริ่มต้นร้อยละ 30.7, 28.3, 31.8 มีฟันผุยังไม่ได้รับการรักษาร้อยละ 25.3, 24.9, 22 มีการสูญเสียฟันร้อยละ 0.8, 0.5, 0.7 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีโรคฟันผุระยะเริ่มต้นร้อยละ 33.1, 32.3, 35 มีฟันผุยังไม่ได้รับการรักษาร้อยละ 20.8, 23.4, 25.2 มีการสูญเสียฟันร้อยละ 1.1, 1.7, 2 จากข้อมูลดังกล่าวและจากการทบทวนวรรณกรรม จะเห็นได้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีเนื้อหาในส่วนในเรื่องการแปรงฟันอยู่ในช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้น แต่จากสถิติฟันผุของนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จะเห็นได้

ว่ามีสถิติอยู่ในระดับที่สูงอยู่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเรื่องแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ เนื่องจากการงานวิจัยในรูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับนั้นเป็นการนำวัตถุประสงค์มาเป็นแบบแผนในการเขียนแผนการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ KAP ตามที่มีงานวิจัยของ (ชิงชัย บัวทอง และคณะ, 2558) ซึ่งจากผลการทดลองนั้นภายหลังจากทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมในการดูแลช่องปากที่ดีขึ้นและเพื่อให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในการแปร่งฟันป้องกันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิต

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิต

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนราชวินิต ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,240 ราย (ข้อมูลจากงานสถิติ โรงเรียนราชวินิต ปีการศึกษา 2561)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้อง2 โรงเรียนราชวินิต จำนวน 30 คน

กลุ่มควบคุม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ห้อง3 โรงเรียนราชวินิต จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) โปรแกรมจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ 2) แบบสอบถามโปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิต กลุ่มทดลอง แผนจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ กลุ่มควบคุม ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาตามปกติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ของความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถาม เรื่องประสิทธิภาพของโปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistic) โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการทดสอบค่าที่แบบจับคู่ (Paired-Samples t- test) และสถิติการทดสอบค่าที่แบบอิสระ (Independent Samples t- test) นำเสนอในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย ได้ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการการแปร่งฟันเพื่อป้องกัน

ปัญหาฟันผุ ก่อนการทดลองใช้โปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ เพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1) ความรู้เกี่ยวกับการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ	5.63	0.26	5.96	0.36	1.278
2) เจตคติในเรื่องการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ	36.86	0.90	38.96	0.76	1.958
3) พฤติกรรมการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ	17.80	0.48	18.06	0.55	0.346

*P<.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ เจตคติในเรื่องการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุและพฤติกรรมการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุมากกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมกรรมการแปร่งฟันเพื่อป้องกัน
ปัญหาฟันผุ หลังการทดลองใช้โปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ
เพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1) ความรู้เกี่ยวกับการแปร่งฟัน เพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ	7.16	0.35	6.16	0.38	1.989*
2) เจตคติในเรื่องการแปร่งฟัน เพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ	41.06	1.10	39.26	0.96	2.320*
3) พฤติกรรมการแปร่งฟันเพื่อ ป้องกันปัญหาฟันผุ	20.96	0.75	18.16	0.62	3.080*

*P<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ เจตคติในเรื่องการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุและพฤติกรรมกรรมการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ชนิด 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดก่อนและหลังการทดลอง (Two Groups Pre-Post Test Design) เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามประสิทธิภาพของโปรแกรมการแปร่งฟันโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิต และแผนการจัดการเรียนรู้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการแปร่งฟันอย่างถูกวิธีโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistic) โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 สถิติการทดสอบค่าที่แบบจับคู่ (dependent-Samples t-test) และสถิติการทดสอบค่าที่แบบอิสระ (Independent-Samples t-test) พบข้อมูลและการวิเคราะห์ ที่นำมาเป็นข้อวิจารณ์ ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ สูงกว่าก่อนการทดลองจากผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการแปร่งฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 สอดคล้อง

กับผลงานวิจัยของ เอมอร์ สุวรรณพิวัฒน์ (2560) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของโปรแกรมการดูแลช่องปากด้วยตนเองร่วมกับการอมกลั้วปากด้วยน้ำมันมะพร้าว โดยหลังการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ดังนั้นการให้โปรแกรมสุขศึกษาที่ประยุกต์ใช้กับทฤษฎีการเรียนรู้ KAP สามารถทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิต ในกลุ่มทดลองได้รับการส่งเสริมการแปรงฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบย้อนกลับ พบว่า ภายหลังจากทดลองกลุ่มทดลองมีระดับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการแปรงฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุที่ดีขึ้น แม้ว่าคะแนนเฉลี่ยเจตคติอยู่ในเกณฑ์สูง โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากก่อนเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติอยู่ในเกณฑ์สูง ทำให้หลังเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงเท่าเดิม

สมมติฐานที่ 2 ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ พฤติกรรมเกี่ยวกับการแปรงฟัน เพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ สูงกว่ากลุ่มควบคุมจากผลการวิจัย พบว่า ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ และเจตคติ เกี่ยวกับการแปรงฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมในการแปรงฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุที่ดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม โดยเมื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิต ในกลุ่มทดลอง ได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมในการแปรงฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบย้อนกลับ พบว่า ภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติ พฤติกรรมเกี่ยวกับการแปรงฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุสูงกว่ากลุ่มควบคุม แม้ว่าคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมของกลุ่มทดลองจะสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมเล็กน้อย จึงทำให้ผลการทดลองด้านพฤติกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเกิดจากก่อนการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงยังแสดงให้เห็นว่า กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และได้ผลที่ดีกว่ากลุ่มควบคุม ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ย้อนกลับ โดยการวิจัยนี้แบ่งการจัดกิจกรรมออกเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งนักเรียนในกลุ่มทดลองได้นำปัญหามาเป็นบทนำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ วิเคราะห์และสรุปผล ซึ่งนำมาสู่การปรับเปลี่ยนเจตคติ และการควบคุมพฤติกรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. จากผลของการส่งเสริมพฤติกรรมในการแปรงฟันเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบย้อนกลับของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิต ครั้งนี้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ เจตคติ พฤติกรรมในการแปรงฟันอย่างถูกวิธีเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุ โดยเฉพาะการให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติทั้งการย้อมสีฟัน การแปรงฟัน ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นได้ถึงความแตกต่างของก่อนและหลังการให้โปรแกรม ดังนั้น จึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบย้อนกลับ ส่งเสริมพฤติกรรมในการแปรงฟันอย่างถูกวิธีเพื่อป้องกันปัญหาฟันผุในรูปแบบนี้ และนำไปปรับใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่นต่อไป

2. จากการสังเกต ในระหว่างการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีความสุขกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบย้อนกลับทั้ง 3 ชั้น ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นอธิบายและสะท้อนความคิด และขั้นวิเคราะห์และสรุปผล ดังนั้น จึงควรใช้ 3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

3. การจัดกิจกรรมบางขั้นตอนสามารถลดหรือเพิ่มระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสมกับความสนใจของกลุ่มทดลอง เพื่อประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น เพราะกลุ่มทดลองมีความสนใจและระดับความรู้ในเรื่องดังกล่าวที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

ชิงชัย บัวทองและคณะ. 2558. ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคฟัน

ผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนางเหียน อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่.

วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 3(2) : 293-306.

มนัสนันท์ ชัยประทาน และสมเดช พินิจสุนทร. 2558. ความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมในการป้องกันโรค

ฟันผุของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขต อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. *วารสารพัฒนาสุขภาพ*

ชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 15(4): 357-366.

เอมอร สุวรรณพิวัฒน์. (2560). ผลของโปรแกรมการดูแลสุขภาพช่องปากด้วยตนเองร่วมกับการอมกลั้วปากด้วย

น้ำมันมะพร้าวต่ออาการเยื่อช่องปากอักเสบในผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับการยาเคมีบำบัด. *วารสารสภากายภาพบำบัด. 32(1): 125-136.*